

Iraganetik datorren etsaia

AURRETIK ere misterio eta beldurrezko lanak argitaratu ditu Jokin de Pedrok, eta alde horretatik euskal irakurleak horren esperoan izango ditu. Are gehiago honelako izenburua duen obra baten aurrean aurkitzen delarik.

2010eko apirilaren 15a eta 2011ko maiatza bitartean kokatzen den nobela honek oso erritmo bizia du. Apirilaren 15etik maiatzaren 3ra bitartean gertatzen dira nobelaren gertakari ia guztiak eta azken bi kapituluak, urriaren 9an eta hurrengo urteko maiatzaren girotuak, nolabaiteko amaiera ematen diote istorioari. Lehen 13 kapituluak dira, beraz, liburuaren nondik norakoak markatzen dutenak eta irakurlea eskenatoki, pertsonaien zenbait ikuspegi eta gogoeta ziztu bizian eramaten dutenak.

Mehatxua jasotzen du telebistan albiste aurkezle ezagun batek eta horren ondorioz bere bizimodua hankaz gora jartzen dela ikusiko du. Testuinguru horretan bere iloba psikologoa eta mehatxuak ikertzen dituen polizia agertzen zaizkigu Josu Arriola kazetariarekin batera. Hiru horiek ditugu nobelako pertsonaia nagusiak, eta alboan Arriolaren mundua eta iragana.

Mehatxuen jatorria ikertzeko Arriolaren bizimoduan murgilduko da Gorospe inspektorea eta prozesu horren lekuko izango gara orriak eta egunak aurrera egin ahala.

De Pedrok irakurlea harrapatzen du erabiltzen duen estilo arin eta biziarekin; elkarrizketek pisu handia dute; deskribapenen eta gogoeten aldean informazioaren bizitasuna, galdeketeak, kazetaria eta inspektorea edo ilobaren arteko elkarrizketek dute. Horrez gain nobelan zehar mantentzen den tentsio puntuak ere irakurlea aurrera egitera animatzen du. Gutunetatik bonbara pasa baita mehatxugile une batean, eta horrekin Arriolaren mundua erabat aldatu.

Gustura irakurtzen den nobela dugu *Etsai gordea* baina, nire ustez, egileak ez du asmatu Gorosperen karakterizazioan; izan ere polizia azkarra bada eta estilo propioa badu ere, liburu egileak euskara aldetik ere karakterizatu du; bera da liburuan bizkaieraz mintzo den bakarra; gainerako guztiak euskara batu garbian hitz egiten duten bitartean Gorospe hor agertzen zaigu “Ederto, Gontzal, ez deusut denbora gehiago kenduko.(...) Ez da ezebe, andrea. Zer hartu gura dozu?” bezalako hizkerarekin. Alegia, ulergarriagoa izango litzatekeela Gorospek bezala beste pertsonaiek ere hizkuntza aldetik karakterizazioaren bat izatea; ez dakigu istorioa Bizkaian gertatzen den ala Euskal Herriko beste zein tokitan.

Edozein kasutan, eta hizkuntzaren kontu hori alde batera utzita, nobela poliziako edo misteriozkoen ezaugarriak ongi betetzen ditu De Pedroren lan honek. Intriga, ekintza ugari, gertakarien inguruko ikerketa, inspektore burugogor bat... eta amaieran korapiloa askatzen duen informazioa. Nobelan barrena zerbait iradoki daitekeen arren irakurlea harrutuko duen amaiera bitxi bezain lortua. ■

Xabier Etxaniz Erle

Gazte literatura

Etsai gordea
Jokin de Pedro
Elkar, 2013

Ontsa hiltzeko eskarmentua eta festa

ESKARMENTUAREN PAPERAK liburu preziatuaren ahizpa omen da *Paper-festa*. Egile berarenak biak, ez bikiak horregatik. Osagarriak, naski.

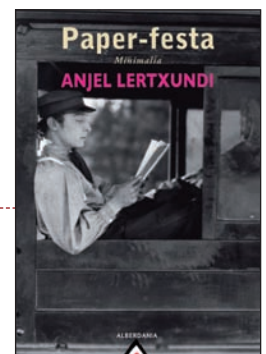
Bizitzaz ari da egilea oroz gain, eta horregatik, heriotzaz ari dela erranen nuke. Bizitza, funtsean, borroka da. Bizitzeko arrazoiak ez omen luke borroka izan behar, baina arrazoiak loturik bizi gara, sarritan bizitza zer den endelegatu gabe, patua horixe dugula barneratu barik.

Paper-festa izenburua baikorra begitandu zait, eta kontrastean, liburuaren funtza, azaleko Buster Keaton-en (*The General* filmean) bisaia bezain tetricoa. Bizitza irudi-festa bihurtu dugun honetan, herio ondo-ondoan dugula gogorazi dit paper-festa honek, baita aditzera eman ere, hobe dugula heriori bekoz beko so egitea, begirada itzuri gabe. Gerrak edo gaixotasunak direla eta, bizitza heriori parez pare begiratzea dela iradoki didate txatal gehientsuenek: bizitzen ikastea hiltzen ikastea dela.

Modu askotara bizi daiteke hiltzera bidean: oinez bide eginez, naturaz gozatu, herio bidaide naturala izaki. Baita, liburu hau bidelagun, herio gogaide bihurtuz ere, bizitzako topikoak edota bizitzaren absurdua itzuriz.

Bizitza etengabe aukeratzea da. Heriotzaren etorrera ezin saihesturik, bizitza eramangarriago bihurtzeko gakoa dateke literatura, bizitzan sartzeko eta bizitzatik ateratzeko atearen gako. Nago baina, heriotza paper-festa legez bizitzeko, komeni dela eskarmentuaren paperak ezagututa bide egitea. ■

Mikel Asurmendi

Paper-festa (Minimalia)
Anjel Lertxundi
Alberdania, 2012